

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

květen 2021

OHLÉDNUTÍ ZA ARCHEOLOGICKÝMI VÝZKUMY MUZEA JINDŘICHOHRADECKA V ROCE 2020

V roce 2020 provedli archeologové Muzea Jindřichohradecka množství archeologických dohledů a výzkumů. Vedle kontroly mnoha liniových či plošných staveb menšího rozsahu se jednalo také o výzkumy provedené v rámci rekonstrukcí historických objektů či vodních nádrží.

V rámci obnovy kabelového vedení nízkého napětí v obci Liděřovice došlo v prostoru před čp. 27 k odkrytí sídlištní situace pocházející z prvních desetiletí existence vsi, která je v písemných pramenech prvně zmiňována k roku 1322. Jednalo se o zahroubený objekt, v jehož výplni bylo přítomno více než 150 fragmentů užitkové keramiky datované do

poloviny 14. století. Kromě keramiky se v objeveném objektu nacházely i zlomky mazanice, tedy vypáleného hliněného omazu, který byl patrně součástí dřevěné nadzemní konstrukce původního objektu. S touto konstrukcí souvisí také jedna kúlová jamka zachycená v rámci zahroubeného objektu.

Situace z téměř stejného časového horizontu, ale zcela jiného charakteru byla zachycena v Lázeňské ulici v Nové Bystřici v rámci výkopů pro svod kanalizace. V prostoru západně od dnešního parkoviště byl odhalen relikt středověkého opevnění města, konkrétně kratší úsek hlavní městské hradby, jejíž vznik řadí písemné prameny do první poloviny 14. století. Nálezy pocházející ze stratigrafické situace zkoumané při vnějším líci hradby tuto dataci potvrzují. Opevnění Nové Bystřice bylo v těchto místech (tedy na jižní straně města) tvořeno pásem hlavní hradební zdi, před níž byl situován parkán ukončený parkánovou zdí, před kterou se dále nacházel příkop a zemní val. Většina fortifikace zanikla v průběhu 19. století, nicméně některé menší úseky hradeb lze bystrým okem spatřit i dnes. V Nové Bystřici proběhl také rozsáhlejší archeologický výzkum v rámci celkové rekonstrukce kostela sv. Kateřiny. K jeho výstavbě došlo roku 1585, nicméně samotného vysvěcení se kostel dočkal až roku 1615. Od této doby až po období josefínských reforem v 2. polovině 18. století se v okolí kostela pohřbívalo. Existenci původního hřbitova dokládá několik hrobových situací zachycených po obvodu severní

i jižní strany kostela. Hrobové jámy byly zjištěny také v interiéru sakristie, která byla ke staršímu kostelu přistavěna až později roku 1771. Přítomné pohřby jsou chronologicky starší, neboť byly částečně narušeny základovým zdívem sakristie. Dokumentován zde byl jeden hrob dítěte orientovaný netypicky ve směru sever-jih a hrob dospělého jedince, který byl do hrobu uložen v západovýchodním směru, který je pro křesťanský pohřební ritus středověku a raného novověku typický. Přítomnost rakví dokládají kované železné hřebíky. Hrobová výbava v podobě devocionálií či jiných předmětů zde nebyla přítomna. Vně kostela se podařilo zachytit také původní východní obvodovou zeď hřbitova. Archeologickým výzkumem byla dále zjištěna starší stavební fáze kostela v podobě základu silné západní obvodové zdi, která původně uzavírala kostel východněji než dnes a kostel byl tedy kratší. K jeho prodloužení západním směrem došlo pravděpodobně v souvislosti s barokní úpravou kostela roku 1686.

Zajímavé situace byly nalezeny také při rekonstrukci výpustě rybníka Dřevo u Horní Pěny. V rámci překopu hráze byly zaznamenány starší zachovalé dřevěné konstrukční prvky, konkrétně srubová konstrukce kádiště a dřevěné potrubí.

V závěru roku 2020 proběhla další fáze výzkumu letohrádku v Budkově, který je znám především jako venkovské sídlo Adama I. z Hradce. V druhé polovině 17. století došlo k přestavbě letohrádku na sýpku a původní podoba objektu byla potlačena. V rámci výzkumu byla v interiéru stavby odkryta starší zdíva dokládající původní vnitřní dispozici objektu z doby renesance.

Ani v roce 2021 není nouze o zajímavé archeologické výzkumy, týkající se například zaniklé novověké sklárny Žofina Huť nebo středověkého opevnění Jindřichova Hradce, o jejichž výsledcích pojednáme v dalších číslech.

Gabriela Zemanová, Jan Kocina

MUZEUM JE PŘIPRAVENO NA OTEVŘENÍ

Muzeum Jindřichohradecka, stejně jako řada dalších kulturně vzdělávacích institucí, netrpělivě čeká na vyhlášení uvolnění vládních opatření proti šíření pandemie koronaviru a je připraveno okamžitě otevřít své prostory pro veřejnost. Přístupné budou expozice v jezuitském semináři s výstavou o kuchařkách. Dále bude otevřen minoritský klášter s výstavami Tradice jedné hranice a Město Jindřichův Hradec ve sbírkách muzea i s kostelem sv. Jana Křtitele a Stromem života v sakristii barokní kaple. O víkendech a svátcích by měla být v květnu otevřena i městská vyhlídková věž.

Vše je připraveno, čekáme a těšíme se pouze na Vaši návštěvu.

Pavla Míchalová

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY SLUNEČNÍ HODINY

Nedaleko od Dobiášovy plastiky Milenci se tyčí další umělecké dílo vytvořené z keramiky. Atypický objekt, který zároveň plní i praktickou funkci, vytvořil v roce 1985 další z řady významných jihočeských keramiků, sochař Miroslav Páral (*1955). Sluneční hodiny doplněné zvony umístil jejich autor do prázdného komunikačního prostoru na dohled od hlavního vchodu nově dostavěné 5. základní školy.

Čtyři a půl metru vysoký monolit sochař zakončil na jižní a severní straně dvěma do půlkruhu umístěnými svazky velkých na kruhu točených keramických zvonů s bílými, kameninovými srdci. Monolit je na všech stranách pokryt neglazovaným šamotovým obkladem. Na jižní, slunečné straně jsou umístěny sluneční hodiny s metr a půl dlouhou mosaznou tyčí. Horní část vyplňují vytlačené římské číslice VIII až XIV označující jednotlivé denní hodiny, při kterých se žáci v rámci výuky pohybují ve školních budovách. Severní stranu autor obohatil o tlakoměr a vlhkoměr, které osadil do kruhových otvorů.

Ač pražský rodák, je Miroslav Páral osudově spjat s krajem jižních Čech, rodina se brzy po jeho narození přestěhovala do Českého Krumlova. Jako střední školu vystudoval v letech 1970–1974 keramickou školu v Bechyni. Po dokončení studia nastoupil do keramického výrobního družstva Jihotvar v Hrdějovicích u Českých Budějovic, v roce 1984 se navrátil do Krumlova, ve kterém začal tvořit na volné umělecké noze. Nakonec zakotvil v nedalekém Kájově, kde žije a pracuje dodnes.

Samostatně začal vystavovat již na počátku 70. let 20. století, kolektivních výstav se účastnil od roku 1975, nejdříve v jižních a poté po celých Čechách. V zahraničí taktéž pravidelně vystavoval, nejintenzivněji v rozmezí let 1982–1994. Po sametové revoluci, v roce 1991 založil Agenturu českého keramického designu, která pořádala ve Václavských sklepech na českokrumlovském zámku keramická sympozia. V roce 1993 se stal předsedou kulturní nadace města Český Krumlov, o rok později předsedou sdružení keramiků Unie výtvarných umělců.

V ranném období realizoval převážně keramické reliéfy určené pro komunikační prostory, dále žardiniéry, vazy, či fontány. Později přešel k prostorovým instalacím a k figurálním plastikám, nejznámější jsou bezesporu postavy lvů nesoucí vstupní portál českobudějovické spořitelny. V poslední době se zaobírá se tematikou deportací a odsunů. V krumlovské synagoze realizoval monumentální instalaci tvořenou litinovými kufry.

V nedávné době došlo na kompletní restaurování objektu Slunečních hodin. Opravné práce provedl na objednávku města Bořivoj Valášek. Ve spolupráci s autorem se podařilo dohledat rezervní keramické zvony a jejich srdce, které tak mohly být použity při výměně za ty původní, poničené. Opětovně byly osazeny i rozbité budíky tlakoměru a vlhkoměru. I díky tomu se hodiny po restaurování vrátily do stavu, co nejbližší tomu, v jakém byly v době svého vzniku.

Jakub Valášek

Z p r á v y

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA JE UZAVŘENO, po jeho otevření bude obvyklá otevírací doba:

Expozice v jezuitském semináři – jsou otevřeny denně mimo pondělí od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena o víkendech a svátcích od 10.00 do 12.30 a od 13.30 do 18.00 hodin. **Výstavní prostory v minoritském klášteře i s kostelem sv. Jana Křtitele** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin..

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

* * *

Pravidelné SETKÁNÍ SPOLKU PŘÁTEL STARÉHO JINDŘICHOVA HRADCE i VALNÁ HROMADA 10. května **SE RUŠÍ**. Prosíme členy spolku, aby sledovali aktuální zprávy a plakáty o případném umožnění konání setkání s valnou hromadou v nejbližším možném termínu. Letošní valná hromada má být volební!!! Všem členům byly rozeslány výroční zprávy a sborníky, prosíme o zaplacení příspěvků převodem nebo složenkou.

Ve výstavní síni „V jezuitském semináři“ na Balbínově náměstí je umístěna výstava **ROK V KUCHYNI MAGDALENY DOBROMILY ANEB CO PRADĚDEČKŮM CHUTNALO**. Výstava potrvá do 13. června 2021. Výstava bude zřejmě prodloužena.

Výstava TRADICE JEDNÉ HRANICE/TRADITIONEN EINER GRENZE s interaktivními prvky pro rodiny s dětmi ve výstavním sále „Ve Svatojánské“. Výstava potrvá do 6. ledna 2022.

V konferenčním sále muzea ve Štítného ulici bude přístupna výstava z cyklu **MĚSTO JINDŘICHŮV HRADEC VE SBÍRKÁCH MUZEA**, kapitola první **DOLNÍ NÁMĚSTÍ – SVĚDEK DĚJIN**. Výstava potrvá do 6. ledna 2022.

* * *

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXX. 5/2021

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka,

Balbínovo náměstí 19/I,

Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna),

384 363 661 (pracovny),

E-mail: muzeum@mjh.cz